

ombudsman
veřejný ochránce práv

Návraty ze zahraničí

Informační příručka pro osoby vracející se ze zahraničí
se zaměřením na návraty z Velké Británie

Obsah

Obsah.....	2
Slovník užitých pojmů.....	3
Shrnutí – co zajistit ještě před návratem:	4
Doklady a evidence v zahraničí	5
Doklady a evidence v ČR.....	8
Sociální zabezpečení.....	11
Práce	14
Zdravotnictví.....	15
Předškolní vzdělávání	18
Základní vzdělávání.....	20
Střední vzdělávání	21
Bydlení	23
Vozidla a řidičská oprávnění.....	25
Diskriminace	26
Další užitečné informace	27

Slovník užitých pojmů

Zastupitelský úřad ČR - jedná se o úřady, které zastupují Českou republiku v zahraničí. Jsou jimi zejména velvyslanectví a generální konzuláty. Více informací včetně kontaktů na zastupitelské úřady v jednotlivých zemích naleznete zde https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/adresar_diplomatickych_misi/urady_ceske_republiky_v_zahranici.html.

Kontakty na zastupitelské úřady ve Velké Británii včetně rozdělení jejich působnosti naleznete zde https://www.mzv.cz/london/cz/konzularni_a_vizove_informace/zastupitel-ske_urady_cr_v_uk/index.html.

Obec s rozšířenou působností - v ČR se jedná obvykle o větší město v okolí, nasměrují Vás na ni na Vašem obecním úřadu – podle adresy místa Vašeho trvalého pobytu. Seznam obcí s rozšířenou působností je také možné nalézt např. zde <http://www.epusa.cz/>.

Doklad o státním občanství - státní občanství České republiky se prokazuje občanským průkazem České republiky, cestovním dokladem České republiky či osvědčením o státním občanství ne starším 12 měsíců.

Shrnutí – co zajistit ještě před návratem:

- Nemáte-li občanský průkaz, ani cestovní pas, včas požádejte zastupitelský úřad ČR v zahraničí o vydání cestovního pasu (případně cestovního průkazu).
- Pokud se Vaše dítě narodilo v zahraničí, požádejte na zastupitelském úřadu ČR o zápis narození Vašeho dítěte do zvláštní matriky v Brně a vystavení českého rodného listu.
- Veškeré úřední listiny vydané v zahraničí, které pro uznání v ČR vyžadují vyšší ověření či apostilu, si nechejte těmito doložkami opatřit ještě před svým odjezdem (např. zahraniční rodný, oddací a úmrtní list, vysokoškolský diplom, naturalizační listina, soudní rozhodnutí apod.).
- Pokud jste pracovali v zahraničí, podporu v nezaměstnanosti Vám bude zpravidla vyplácet stát Vašeho posledního zaměstnání. Požádejte v daném státě o výplatu dávek v nezaměstnanosti ještě před svým odjezdem do ČR.
- Pokud jste pracovali v zahraničí (v rámci EU, v Norsku, Lichtenštejnsku, Švýcarsku či na Islandu), zajistěte si pro registraci na úřadu práce v ČR evropský formulář U1.
- Pokud budete chtít žádat o výplatu dávek v nezaměstnanosti ze zahraničí do ČR, zajistěte si formulář U2.
- Pokud jste v zahraničí pracovali, zajistěte si také další dokumenty týkající se výkonu práce po dobu Vašeho pobytu v zahraničí – zejména pracovní smlouvy, výplatní pásky a potvrzení o ukončení zaměstnání.
- Pro účely zdravotního pojištění si zajistěte potvrzení o době Vašeho zdravotního pojištění v zahraničí.
- Zajistěte si výpis z Vaší zdravotnické dokumentace v zahraničí. Výpis ze zdravotnické dokumentace v zahraničí zajistěte také pro své dítě.
- Pro účely vzdělávání Vašeho dítěte v ČR také zajistěte vysvědčení ze zahraničních škol a dokumenty o obsahu a rozsahu vzdělání absolvovaného Vaším dítětem v zahraničí, případně další potřebné dokumenty popsané v kapitolách věnujících se vzdělávání.
- Nezapomeňte v zahraničí ukončit veškeré dodávky služeb, které již nebudete využívat (např. nájem, služby mobilního operátora, internet či dodávky energií), ať Vám nevzniká dluh.

Doklady a evidence v zahraničí

Chci odcestovat do ČR, ale nemám platný občanský průkaz ani cestovní pas. Jak mám postupovat?

Požádejte zastupitelský úřad ČR v zahraničí o vydání cestovního pasu (zastupitelské úřady nevydávají občanské průkazy). V případě, že potřebujete z vážných důvodů opustit cizí stát okamžitě a nacházíte se v nouzi, např. z důvodu ztráty zaměstnání, bydlení apod., můžete požádat o cestovní průkaz pro návrat do ČR a doklad totožnosti si obstarat až po návratu do ČR na příslušných úřadech.

K žádosti o vydání cestovního pasu budete muset předložit:

- Vaši fotografii (rozměr 5x5 cm),
- osvědčení o českém státním občanství ne starší 12 měsíců,
- příslušné české matriční doklady (rodný list, oddací list),
- prohlášení o státním občanství – to můžete vyplnit před příchodem na zastupitelský úřad, zkrátíte tím dobu vyřizování žádosti.

Podrobnější informace k vydání cestovního pasu, případně cestovního průkazu ve Velké Británii naleznete zde https://www.mzv.cz/london/cz/konzularni_a_vizove_informace/cestovni_doklady_cr/index.html.

Jak získám osvědčení o státním občanství?

Na českém zastupitelském úřadu podejte žádost o vydání osvědčení o státním občanství ČR. Žádost je třeba podat osobně.

K podání žádosti budete mimo jiné potřebovat průkaz totožnosti a Váš rodný list.

Informace k podání žádosti ve Velké Británii naleznete zde https://www.mzv.cz/london/cz/konzularni_a_vizove_informace/statoobcanska_agenda/informace_k_zadosti_o_zjisteni_statniho.html.

Co když nemám průkaz totožnosti (občanský průkaz)?

Pokud nemáte žádný (ani propadlý) průkaz totožnosti, shromážděte veškeré dostupné dokumenty nejlépe s fotografií, případně cizozemský průkaz, abyste mohli doložit svou totožnost. Vaši totožnost může dosvědčit také jiná osoba, která se s Vámi dostaví na zastupitelský úřad a doloží svou totožnost. Přineste s sebou všechny podpůrné dokumenty, které máte k dispozici (české či zahraniční, nejlépe s fotografií) a které mohou Vaši totožnost potvrdit (např. řidičský průkaz).

Narodil jsem se v ČR, rodný list ale nemám (ztratil jsem jej nebo mi byl odcizen). Jak jej získám?

Prostřednictvím zastupitelského úřadu ČR v zahraničí můžete požádat o vydání duplikátu rodného listu.

Podrobnější informace k vydání duplikátu rodného listu prostřednictvím českého zastupitelského úřadu ve Velké Británii naleznete zde https://www.mzv.cz/london/cz/konzularni_a_vizove_informace/matricni_agenda/zadost_o_duplikat_matricniho_dokladu.html.

Moje dítě se narodilo v zahraničí, jak získám jeho rodný list?

Podmínkou vydání cestovního pasu je předložení českého rodného listu. Pokud se Vaše dítě narodilo v zahraničí, budete nejdříve potřebovat rodný list vydaný státem, ve kterém se Vaše dítě narodilo. Nemáte-li jej, budete si jej muset opatřit. Záleží na podmínkách dané země, který úřad v takovém případě rodné listy (jejich kopie) vystavuje a jakým způsobem se podává žádost. Obráťte se na cizozemskou matriku se žádostí o vydání rodného listu.

Ve Velké Británii vydávají rodné listy (jejich kopie) matriční úřady, příslušné podle místa narození. Více informací naleznete zde

https://www.mzv.cz/london/cz/konzularni_a_vizove_informace/uzitecne_informace_pro_ceske_obcany_v_uk/informace_o_moznosti_ziskani_britskych.html.

Seznam britských matričních úřadů naleznete zde <https://www.gov.uk/register-offices>. Jejich prostřednictvím můžete získat také oddací list či úmrtní list.

Rodné listy nebo jejich duplikáty může pro Anglii a Wales vydat u událostí starších než 6 měsíců i *General Register Office*. Více informací zde

<https://www.gro.gov.uk/gro/content/certificates/default.asp>

Ve Skotsku registruje matriční události *National Records of Scotland*. Více informací zde <https://www.nrscotland.gov.uk/registration/how-to-order-an-official-extract-from-the-registers>.

V Severním Irsku je relevantním úřadem *General Register Office Northern Ireland* (GRONI). Více informací zde

<https://www.nidirect.gov.uk/information-and-services/births-deaths-marriages-and-civil-partnerships/births-and-registration>.

Pozor! Požádejte o rodný list v jeho plné formě s informacemi o rodičích dítěte (nazývaný obvykle „Certified Copy of an Entry“). Pro vyřízení dalších úředních dokumentů totiž nebude stačit zjednodušená verze britského rodného listu, kde je uvedeno pouze jméno dítěte bez rodičů (nazývaný obvykle „Certificate of Birth“)!

Následně bude třeba, abyste rodný list vydaný cizím státem nechali ověřit tzv. apostilou. Jedná se o speciální ověření (razítko s podpisem). Apostila je nutná pro uznání dokladu v ČR, neboť bez ní není zahraniční doklad pro ČR platný.

Po získání apostily je třeba rodný list nechat úředně přeložit do českého jazyka, a to včetně apostily. Musí se jednat skutečně o úřední překlad, tj. překlad provedený překladatelem s příslušným oprávněním.

Více informací k ověření rodného listu apostilou a zajištění úředního překladu ve Velké Británii naleznete zde https://www.mzv.cz/london/cz/konzularni_a_vizove_informace/matricni_agenda/zadost_o_rodny_list_na_zaklade_britskeho.html.

Britské stránky s informacemi o možnosti získat apostilu naleznete zde <https://www.gov.uk/get-document-legalised>.

Kontakty na překladatele ve Velké Británii najdete v příloze na webových stránkách zde https://www.mzv.cz/london/cz/konzularni_a_vizove_informace/seznam_prekladatelu/index.html.

Jakmile budete mít úřední překlad zahraničního rodného listu včetně apostily, požádejte na příslušném zastupitelském úřadu ČR o zápis narození Vašeho dítěte do zvláštní matriky v Brně a vystavení českého rodného listu.

Více informací k podání žádosti o zápis do české matriky a vystavení českého rodného listu ve Velké Británii naleznete zde https://www.mzv.cz/london/cz/konzularni_a_vizove_informace/matricni_agenda/zadost_o_rodny_list_na_zaklade_britskeho.html.

Kontakty na Velvyslanectví ČR v Londýně naleznete zde https://www.mzv.cz/london/cz/konzularni_a_vizove_informace/index.html.

Kontakty na Generální konzulát ČR v Manchesteru naleznete zde <https://www.mzv.cz/manchester/cz/index.html>.

Seznam zastupitelských úřadů ČR v zahraničí naleznete zde https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/adresar_diplomatic_kych_misi/ceske_urady_v_zahranici/index.html.

Pozor! Je třeba počítat s tím, že při podání žádostí prostřednictvím zastupitelských úřadů ČR v zahraničí platí delší správní lhůty pro vyřízení všech potřebných dokumentů (v řádech týdnů až měsíců) a z kapacitních důvodů je obvykle potřeba dohodnout si schůzku. Doporučujeme proto začít vše vyřizovat s dostatečným předstihem!

Doklady a evidence v ČR

Musím se po návratu přihlásit k trvalému pobytu v ČR?

Každý občan ČR by měl mít v registru obyvatel uvedeno místo trvalého pobytu. Jestliže jste před odjezdem do zahraničí ukončili svůj trvalý pobyt v ČR nebo budete mít po návratu do ČR jiné místo trvalého pobytu než před odjezdem do zahraničí, je třeba nové místo trvalého pobytu řádně ohlásit. Změnu trvalého pobytu ohlaste na obecním úřadě v místě nového trvalého pobytu.

K ohlášení trvalého pobytu je třeba:

- vyplnit a podepsat přihlašovací lístek k trvalému pobytu, který obdržíte a vyplníte na ohlašovně trvalého pobytu (tj. na obecním úřadě),
- prokázat totožnost občanským průkazem nebo, nemáte-li platný občanský průkaz, cestovním pasem (případně aktuálním osvědčením o státním občanství ČR, které získáte postupem uvedeným zde <http://www.mvcr.cz/clanek/vydavani-osvedceni-a-potvrzeni-o-statnim-obcanstvi-ceske-republiky-a-zjistovani-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>),
- při přihlašování dětí do 15 let předložit jejich rodný list a doklad o státním občanství ČR,
- zaplatit správní poplatek 50 Kč (neplatí se u osob mladších 15 let),
- doložit vlastnictví bytu nebo domu (výpis z katastru nemovitostí) nebo doložit oprávněnost užívání bytu (nájemní smlouva), a to v originále nebo ověřené kopii. Pokud takový doklad nevladníte, jste povinni doložit úředně ověřené písemné potvrzení osoby oprávněné k danému bytu nebo domu o souhlasu s ohlášením změny místa trvalého pobytu. Toto potvrzení se nevyžaduje, když oprávněná osoba potvrdí svůj souhlas na přihlašovacím lístku k trvalému pobytu před zaměstnancem úřadu. Jestliže souhlas s ohlášením změny místa trvalého pobytu uděluje oprávněná osoba, je nutné zároveň doložit, že oprávněná osoba je vlastníkem domu nebo bytu nebo je oprávněna je užívat.

Jestliže se nemůžete přihlásit k trvalému pobytu na konkrétní adresu v ČR, budete zaevidováni k trvalému pobytu na úřední adresu v obci, kde jste měli poslední trvalý pobyt na území ČR. Pokud jste neměli pobyt na území ČR nebo jej nelze zjistit, bude místem trvalého pobytu sídlo obecního úřadu v obci, kde jste se narodili, nebo sídlo zvláštní matriky (Brno, Domínkánská 2), jestliže jste se narodili v zahraničí.

Musím si vyřídit český občanský průkaz?

Ano, občanský průkaz je povinen mít občan České republiky, který dosáhl věku 15 let a má trvalý pobyt na území ČR.

Během pobytu v zahraničí mi vypršela platnost občanského průkazu. Co mám dělat?

Po návratu do ČR požádejte o vydání nového občanského průkazu. Žádost lze podat u kteréhokoli obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Žádost není třeba před návštěvou úřadu vyplňovat na úředním tiskopise, protože ji se všemi potřebnými údaji vytiskne úředník a Vy jen podpisem potvrdíte jejich správnost a úplnost. Rovněž Vaši fotografii pořídí úředník přímo na úřadě. Pro podání žádosti o vydání občanského průkazu je tedy třeba pouze:

- předložit dosavadní občanský průkaz,
- předložit doklady potvrzující případné změny v údajích nebo nové údaje (např. potvrzení o změně místa trvalého pobytu),
- zaplatit správní poplatek (zpravidla 100,- Kč),
- prokázat skutečnost, že jste se dlouhodobě zdržovali v zahraničí (např. dokladem o studiu, pracovní smlouvou, nájemní smlouvou nebo razítky v cestovním pasu), neboť nesplnění povinnosti provést výměnu občanského průkazu po skončení jeho platnosti je za normálních okolností přestupkem a hrozila by Vám pokuta.

Občanský průkaz nemám, protože jsem jej ztratil, nebo mi jej ukradli. Co mám dělat?

Ztrátu občanského průkazu neprodleně ohlaste nejbližšímu českému zastupitelskému úřadu v zahraničí (pokud jste stále v zahraničí) nebo kterémukoli obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností či matričnímu úřadu (pokud jste se již vrátili do ČR). Úřad Vám vydá potvrzení o občanském průkazu, s kterým si požádejte o vydání nového občanského průkazu, přičemž potvrzení předložíte místo dosavadního občanského průkazu. Ostatní podmínky vydání nového občanského průkazu jsou stejné jako v případě vypršení jeho platnosti (viz výše).

Občanský průkaz nemám, protože jsem jej odevzdal před odjezdem do zahraničí při ukončení trvalého pobytu v ČR. Co mám dělat?

Při odevzdání občanského průkazu z důvodu ukončení trvalého pobytu v ČR Vám bylo vydáno potvrzení o občanském průkazu. S tímto potvrzením si po návratu do ČR požádejte o vydání nového občanského průkazu, přičemž potvrzení předložíte místo dosavadního občanského průkazu. Ostatní podmínky vydání nového občanského průkazu jsou stejné jako v případě vypršení jeho platnosti (viz výše).

Občanský průkaz nemám a nikdy jsem neměl, protože jsem 15 let věku dovršil během pobytu v zahraničí. Co mám dělat?

Po návratu do ČR požádejte o vydání prvního občanského průkazu. Žádost lze podat u kteréhokoli obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Žádost není třeba před návštěvou úřadu vyplňovat na úředním tiskopise, protože ji se všemi potřebnými údaji vytiskne úředník a Vy jen podpisem potvrdíte jejich správnost a úplnost. Rovněž Vaši fotografii pořídí úředník přímo na úřadě. Pro podání žádosti o vydání občanského průkazu je tedy třeba pouze:

- předložit rodný list,

- předložit další doklady osvědčující skutečnosti potřebné k odstranění případných rozporů v údajích v českých veřejných registrech,
- předložit doklad o státním občanství.

Rodný list jsem ztratil nebo mi byl odcizen, jak jej získám?

Požádejte matriční úřad (příslušný podle místa Vašeho narození) o vydání duplikátu (druhopisu) rodného listu.

Více informací naleznete zde <https://www.mvcr.cz/clanek/vydavani-matricnich-dokladu-rodny-oddaci-a-umrtni-list-doklad-o-partnerstvi.aspx>

Sociální zabezpečení

Pracoval jsem v zahraničí, mohu po návratu do ČR pobírat podporu v nezaměstnanosti?

V zemích EU, v Norsku, Lichtenštejnsku, Švýcarsku či na Islandu obecně platí, že podporu v nezaměstnanosti vyplácí stát, ve kterém jste naposledy pracovali. Je tedy třeba, abyste o podporu v nezaměstnanosti požádali ve státě Vašeho posledního zaměstnání. Poté si můžete nechat dávky podpory v nezaměstnanosti vyplácet do České republiky. Obvykle však musíte v zahraničí v souvislosti s vyřizováním žádosti o podporu zůstat ještě nějakou dobu po skončení Vašeho zaměstnání, minimálně čtyři týdny. Každá země má své vlastní podmínky.

Výjimku z výše uvedeného pravidla představuje situace, kdy jste sice vykonávali práci v zahraničí, ale bydliště Vám zůstalo stále zachované v České republice (v tom smyslu, že jste zde skutečně měli tzv. centrum svých zájmů). V takovém případě se musíte zaregistrovat do evidence uchazečů o zaměstnání na úřadu práce v ČR a o podporu v nezaměstnanosti můžete žádat zde.

Pokud jste práci vykonávali v jiné zemi, než jsou země EU, Norsko, Lichtenštejnsko, Švýcarsko či Island, záleží na tom, zda má Česká republika s danou zemí uzavřenou smlouvu, na základě které ČR uznává pro účely podpory v nezaměstnanosti také dobu výkonu práce v dané zemi. Přehled jednotlivých smluv naleznete zde <https://www.mpsv.cz/web/cz/dvoustranne-smlouvy-o-socialnim-zabezpeceni>.

Více informací k ukončení zaměstnání v zahraničí a návratu do ČR naleznete <https://www.uradprace.cz/web/cz/vracite-se-zpet-do-cr->.

Podrobnější informace Vám poskytne také příslušná pobočka úřadu práce (podle Vašeho bydliště), kontakty naleznete zde <https://www.uradprace.cz/web/cz/kontakty-2>.

Postup, jak žádat o výplatu dávek v nezaměstnanosti ve Velké Británii, naleznete zde <https://www.gov.uk/jobseekers-allowance/how-to-claim>.

Jaké dokumenty budu potřebovat v ČR?

Pokud jste pracovali v zahraničí (v rámci EU, v Norsku, Lichtenštejnsku, Švýcarsku či na Islandu) a budete se chtít registrovat na úřadu práce v ČR, budete potřebovat evropský formulář U1. Jsou v něm uvedeny doby pojištění a zaměstnání.

Pokud budete chtít žádat o výplatu dávek v nezaměstnanosti ze zahraničí do ČR, budete potřebovat formulář U2.

Více informací naleznete zde <https://www.uradprace.cz/web/cz/vracite-se-zpet-do-cr->.

Jak získám potřebné formuláře (U1, U2)?

Opatřete si je ještě před svým odjezdem ze zahraničí. Postup v jednotlivých zemích včetně kontaktů na příslušné úřady naleznete zde <https://www.uradprace.cz/web/cz/jak-ziskat-pd-u1-e-301->.

Ve Velké Británii získáte **formulář U1** na základě žádosti CA3916 podané k HM Revenue and Customs, kterou lze interaktivně vyplnit na

<https://www.gov.uk/government/publications/national-insurance-statement-of-national-insurance-contributions-ca3916>

K žádosti budete muset mimo jiné připojit kopie:

- výplatních pásek za poslední tři roky od každého zaměstnavatele,
- formulář P60 za poslední tři roky nebo výplatní pásy z měsíce března za poslední tři roky. Formulář P60 je výkazem Vašich příjmů a odvedených daní a jiných plnění za uplynulý daňový rok. Měl by Vám ho vydat Váš zaměstnavatel.

Na základě žádosti CA3916 obdržíte „Statement of National Insurance contributions“.

Formulář U2 získáte na britských úřadech práce Jobcentre Plus (kontakty viz <https://www.gov.uk/contact-jobcentre-plus>).

Na jaké další sociální dávky mohu mít nárok?

Záleží vždy na Vaší situaci a situaci Vaší rodiny. Dávky v ČR je možné rozdělit do několika kategorií:

Dávky pomoci v hmotné nouzi

- slouží k zajištění základních životních potřeb osob, které nemají dostatečné příjmy,
- jedná se o [příspěvek na živobytí](#), [doplatek na bydlení](#) a [mimořádnou okamžitou pomoc](#),
- více informací k žádostem o dávky včetně úřadů, na které se obrátit, naleznete zde https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Rizeni-o-davkach-pomoci-v-HN.pdf.

Dávky na bydlení

- k částečnému krytí nákladů na bydlení je určen příspěvek na bydlení (dávka státní sociální podpory) a doplatek na bydlení (dávka pomoci v hmotné nouzi),
- více informací k podmínkám výplaty dávek včetně úřadů, na které se obrátit, naleznete zde https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Davky-na-bydleni.pdf.

Rodičovský příspěvek

- je určený pro rodiče, který celodenně pečuje o dítě do čtyř let věku,
- více informací k podmínkám výplaty, včetně úřadu, na který se obrátit, naleznete https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Rodicovsky-prispevek.pdf.

Dávky pro osoby se zdravotním postižením

- jsou určené ke zmírnění důsledků, které těmto osobám zdravotní postižení přináší v sociální oblasti. Jedná se o příspěvek na mobilitu či na zvláštní pomůcky,
- více informací k podmínkám výplaty dávek včetně úřadů, na které se obrátit, naleznete zde https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Davky-pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim.pdf.

Příspěvek na péči

- je určený pro osoby, jejichž zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý a k zajištění péče o vlastní osobu potřebují pomoc jiné fyzické osoby,
- více informací k podmínkám výplaty dávek včetně úřadu, na který se obrátit, naleznete zde https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Prispevek-na-peci.pdf.

Pro zjednodušení vyřizování žádostí o dávky doporučujeme zaevidovat si trvalý pobyt v ČR postupem uvedeným v kapitole Doklady a evidence.

Práce

Vracím se zpátky do České republiky, ale nemám tady zatím práci ani podnikání.

Požádejte úřad práce o zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. Kontakty na příslušné pobočky úřadu práce naleznete zde <https://www.uradprace.cz/web/cz/kontakty-2>. Pokud jste pracovali v zahraničí (v zemích EU, v Norsku, Lichtenštejnsku, Švýcarsku či na Islandu), budete pro registraci na úřadu práce potřebovat formulář U1. Více informací naleznete v kapitole *Sociální zabezpečení*.

Uchazeči o zaměstnání náleží práva, ale také povinnosti. Mezi práva patří např. právo na zprostředkování zaměstnání (vyhledání vhodného zaměstnání, poradenství) nebo právo na podporu v nezaměstnanosti při splnění zákonem stanovených podmínek. Povinností je pak např. dostavit se na úřad práce v dohodnutém termínu či dodržovat stanovený režim v případě dočasné pracovní neschopnosti.

Více užitečných informací naleznete zde <https://www.uradprace.cz/web/cz/prava-a-povinnosti-uchazece-a-zajemce>.

Jaké dokumenty týkající se práce si mám ze zahraničí dovést?

Kromě formulářů zmíněných v kapitole Sociální zabezpečení se Vám budou hodit zejména pracovní smlouvy, potvrzení o ukončení zaměstnání a výplatní pásky za dobu Vašeho pobytu v zahraničí.

Tyto doklady můžete potřebovat hned po návratu do České republiky (např. pro registraci na úřadech práce), ale mohou se Vám hodit i později (např. pro účely žádosti o starobní nebo invalidní důchod). Může se také stát, že některé úřady při předávání informací ze zahraničí do České republiky udělají chybu. Vy tak budete moci díky Vaším dokladům ve sporných případech prokázat své nároky.

Kromě všech potřebných dokladů uvedených v tomto letáku je vhodné si i po návratu do ČR uchovat veškeré úřední nebo právní dokumenty, které jste v zahraničí získali (např. smlouvy, dokumenty z úřadů nebo dokumenty od zaměstnavatele).

Mohu podnikat jako živnostník?

V České republice můžete při splnění zákonných podmínek provozovat také živnostenské podnikání – například holičství či kadeřnictví, truhlářství nebo cukrářství. K provozování některých živností postačí ohlášení živnostenskému úřadu, u jiných je například nutné prokázat odbornou způsobilost.

Více informací k získání živnostenského oprávnění, včetně průvodce živnostenským podnikáním, naleznete zde <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/>.

Zdravotnictví

Musím mít v ČR zdravotní pojištění? Jaké mám povinnosti po návratu do ČR?

V České republice je zdravotní pojištění povinné. Pokud jste v souvislosti se svým pobytem v zahraničí učinili prohlášení o dlouhodobém pobytu v cizině (tj. doložili jste pojišťovně vyplněný formulář, kterým jste oznámili, že budete dlouhodobě pobývat v cizině a po tu dobu budete v cizině také zdravotně pojištěni), je třeba se u zdravotní pojišťovny opět přihlásit.

Pobývali jste po dobu Vašeho pobytu v zahraničí v zemích EU či v Norsku, Lichtenštejnsku, Švýcarsku nebo na Islandu?

V těchto zemích platí princip jednoho pojištění. Pokud jste například odjeli vykonávat práci do některého z těchto států, měli jste povinnost oznámit tuto skutečnost zdravotní pojišťovně, u které jste byli v ČR pojištěni, a zdravotní pojištění hradit v zemi výkonu práce. Po Vašem návratu do ČR a přihlášení do českého zdravotního pojištění je třeba doložit, že jste byli po dobu pobytu v zahraničí pojištěni tam. Pokud jste v zahraničí pracovali, může k tomuto účelu sloužit např. potvrzení dob pojištění na formuláři E104 nebo S041. Formulář je třeba si vyžádat u příslušné instituce v zemi, kde jste ukončili zaměstnání.

Pozor! Je možné, že doby pojištění v zahraničí podle doloženého potvrzení se nebudou zcela křýt s dobou, po kterou jste byli ze zdravotního pojištění v ČR odhlášeni. V takovém případě budete pravděpodobně muset zpětně uhradit pojistné v ČR za období, která se „nekryjí“.

Pokud jste zdravotní pojišťovně v ČR tuto skutečnost neoznámili (a současně jste byli zdravotně pojištěni v jiném státě), bude pojišťovna zřejmě evidovat dlužné pojistné po celou dobu Vašeho pobytu v zahraničí spolu s penále. Zdravotní pojišťovně proto vše doložte co nejdříve, předejdete tak navýšení dluhu.

V případě Velké Británie můžete pojišťovně pro účely potvrzení o zdravotním pojištění v zahraničí předložit dokument „Statement of National Contributions“. Tento dokument získáte na základě žádosti CA3916, postup je popsán v kapitole Sociální zabezpečení. V případě, že bude zdravotní pojišťovna v ČR trvat na formulářích E104 nebo S041, musela by o ně podle požadavků HM Revenue and Customs sama požádat prostřednictvím formuláře S040.

Pobývali jste v jiném státě, než jsou země EU, Norsko, Lichtenštejnsko, Švýcarsko nebo Island nepřetržitě po dobu alespoň 6 měsíců?

Účast na pojištění v jiných zemích nevylučuje účast v českém systému zdravotního pojištění. Záleží tedy, zda jste svůj odjezd oznámili zdravotní pojišťovně v ČR.

Pokud jste se v souvislosti s Vaším pobytem v zahraničí ze systému zdravotního pojištění v ČR **odhlásili**, pak je třeba se u zdravotní pojišťovny v ČR opět přihlásit a doložit, že jste byli pojištěni jinde (ať už by se jednalo o komerční nebo zákonné pojištění), a to po celou dobu

odhlášení. Pokud neprokážete, že jste byli po dobu Vašeho pobytu v zahraničí pojištěni, bude zdravotní pojišťovna požadovat uhrazení pojistného za celé období Vašeho pobytu v zahraničí.

Pokud jste se **neodhlásili**, Vaše zdravotní pojištění v ČR nadále trvá a nemusíte se znovu přihlásit. Pokud jste však po dobu Vašeho pobytu v zahraničí nehradili pojistné, bude po Vás pojišťovna vymáhat uhrazení dlužného pojistného spolu s penále. Za splnění dalších podmínek můžete být těchto povinností zbaven.

Zdravotní pojišťovnu v ČR kontaktuje po svém návratu co nejdříve, ať už z důvodu přihlášení zdravotního pojištění v ČR nebo kontroly dob pojištění. Vhodné je také co nejdříve uhradit případný dluh na pojistném, ať se vyhnete dalším nákladům spojeným s jeho vymáháním.

Více informací o zdravotním pojištění včetně pojištění během pobytu v zahraničí naleznete na internetových stránkách Kanceláře zdravotního pojištění zde <https://www.kancelarzp.cz/cs/pojistenci>. Na Kancelář zdravotního pojištění se můžete také obrátit, pokud budete potřebovat radu ohledně prokazování zdravotního pojištění v zahraničí či obstarání potřebných formulářů.

Kam můžu jít v ČR k lékaři?

Po obnovení pojistného vztahu k české zdravotní pojišťovně si dle svého výběru můžete zvolit jakéhokoli registrujícího poskytovatele zdravotních služeb (tj. praktického lékaře, zubaře a u žen gynekologa), který je ve smluvním vztahu k Vaší zdravotní pojišťovně (zvolený lékař i pojišťovna by Vám měli sdělit, zda se na služby Vámi vybraného lékaře vztahuje Vaše zdravotní pojištění).

Může mě lékař odmítnout přijmout do péče?

Může, ale jen ze zákonem vymezených důvodů, kterými jsou:

- Vaším přijetím by bylo překročeno únosné pracovní zatížení nebo Vašemu přijetí brání provozní důvody, personální zabezpečení nebo technické a věcné vybavení zdravotnického zařízení,
- vzdálenost místa Vašeho pobytu by neumožňovala v případě poskytování zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství a praktické lékařství pro děti a dorost výkon návštěvní služby, nebo
- nejste pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu.

Ani tehdy ale nesmíte být odmítnut, pokud je třeba poskytnout neodkladnou péči, jde-li o porod nebo o zdravotní služby, které jsou nezbytné z hlediska ochrany veřejného zdraví nebo ochrany zdraví při práci, dále jde-li o krizové situace nebo výkon ochranného léčení nařízeného soudem.

O odmítnutí přijetí do péče by Vám měl lékař vydat písemnou zprávu, ve které uvede důvod odmítnutí.

ombudsman

veřejný ochránce práv

Pokud se domníváte, že Vás lékař odmítl neoprávněně, můžete podat stížnost. Více zde https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Zdravotnictvi-stiznosti.pdf.

Musím lékaři v ČR předložit nějaké dokumenty?

K registraci u lékaře v ČR postačí kartička pojištěnce vydaná některou z českých zdravotních pojišťoven (za předpokladu, že jste se po svém návratu přihlásili u některé z českých zdravotních pojišťoven). Je však vhodné požádat před odjezdem Vašeho lékaře v zahraničí o výpis ze zdravotnické dokumentace, abyste jej v případě potřeby měli k dispozici.

Ve Velké Británii je v některých případech možné do zdravotnické dokumentace nahlížet online. Bližší informace k přístupu do zdravotnické dokumentace naleznete zde

https://www.nhs.uk/NHSEngland/thenhs/records/healthrecords/Pages/what_to_do.aspx

Předškolní vzdělávání

Co musím udělat, když chci, aby moje dítě chodilo do mateřské školy?

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti zpravidla od 3 do 6 let. Je třeba podat žádost o přijetí dítěte v mateřské škole, a to v termínu, který určí mateřská škola.

Chci, aby moje dítě chodilo do mateřské školy, ale nikde není místo.

Přihlaste své dítě k trvalému pobytu v místě skutečného bydliště. Takto zajistíte dítěti právo na přednostní přijetí do mateřské školy, v jejíž spádové oblasti žijete. Postup ohlášení trvalého pobytu naleznete v kapitole *Doklady a evidence v ČR*.

Musí moje dítě chodit do mateřské školy?

Děti, které do začátku školního roku (tj. do 31. srpna) dovrší pět let, musí chodit do mateřské školy. Pro tyto děti je předškolní vzdělávání povinné. Toto povinné vzdělávání je bezplatné.

Kdy probíhají zápisy do mateřských škol?

Zápisy do mateřských škol probíhají od 2. do 16. května. Přesné datum si určuje každá mateřská škola. Na přesné datum se předem zeptejte v mateřské škole, na městském nebo obecním úřadě nebo se podívejte na webové stránky mateřské školy.

Mateřská škola dítě nepřijala. Co mám dělat?

Vždy čtěte po řediteli/ce písemné rozhodnutí, že dítě nepřijímá a proč. Nenechte se ústně odbýt. Pokud nesouhlasíte s rozhodnutím o nepřijetí dítěte, můžete se odvolat. Lhůta pro odvolání je 15 dnů.

Vrátili jsme se ze zahraničí až po konání zápisů. Můžu přihlásit své dítě do mateřské školy, i když už zápis skončil?

Ano, dítě lze k předškolnímu vzdělávání přijmout i v průběhu školního roku. Problémem může být, že mateřská škola už nemá volné místo pro Vaše dítě. V takovém případě požádejte obec, do které jste se přestěhovali, o pomoc se zajištěním vzdělávání Vašeho dítěte.

Můžu své dítě vzdělávat sama/sám doma, i když už moje dítě musí chodit povinně do mateřské školy?

V odůvodněných případech můžete své dítě vzdělávat individuálně (např. doma či v lesní mateřské škole nezapsané ve školském rejstříku). Vaše dítě pak bude do mateřské školy docházet pouze na ověření úrovně vzdělání za podmínek stanovených školním řádem. Účast dítěte u tohoto ověření jste povinni zajistit.

Co mi hrozí, když dítě nepřihlásím k povinnému předškolnímu vzdělávání?

Když nepřihlásíte své dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání, hrozí Vám pokuta až do výše 5000 Kč. Přihlaste své pětileté dítě co nejdříve k povinnému předškolnímu vzdělávání.

Další pokuta do výše 5000 Kč vám může hrozit i v jiném případě. Dítě jste sice přihlásili, ale nechodí do mateřské školy a neomlouváte u mateřské školy, že dítě nepřijde. Pokud víte, že dítě nemůže přijít do mateřské školy, omluvte ho. Více informací o docházce Vašeho dítěte do mateřské školy a omluvenkách Vám na požádání uvede mateřská škola.

Musí být dítě očkované, aby ho mateřská škola přijala?

Na všechny děti se vztahuje povinnost podrobit se stanoveným druhům pravidelného očkování. Pouze u dětí s povinností předškolního vzdělávání není splnění této povinnosti podmínkou pro přijetí do mateřské školy.

Požádejte doktora před odjezdem ze zahraničí o kopii zdravotnické dokumentace Vašeho dítěte nebo si vezměte do České republiky doklad o tom, že Vaše dítě bylo v zahraničí očkováno.

V České republice co nejdříve přihlaste své dítě k lékaři, ukažte mu očkovací průkaz nebo zdravotnickou dokumentaci a poraďte se s ním o očkování Vašeho dítěte.

Ve Velké Británii je zdravotnická dokumentace dítěte uvedena v *The Personal Child Health Record* (zkráceně „*the PCHR*“ nebo „*red book*“).

Moje dítě má problémy s češtinou a já bych chtěla, aby se mu více v mateřské škole věnovali.

Pokud má Vaše dítě problémy s češtinou, informujte o tom mateřskou školu (ředitelku nebo ředitele školy). Požádejte o to, aby dítěti byla věnována podpora a pomoc (podpůrné opatření) tak, aby se naučilo česky. Vaše dítě má právo na bezplatné poskytování této podpory a pomoci od mateřské školy.

Základní vzdělávání

Chci, aby moje dítě chodilo do základní školy.

Přihlaste své dítě k trvalému pobytu v místě skutečného bydliště. Takto zajistíte dítěti právo na přednostní přijetí do základní školy, v jejíž spádové oblasti žijete. Postup ohlášení trvalého pobytu naleznete v kapitole *Doklady a evidence v ČR*. Můžete své dítě také přihlásit do jiné nespádové školy, zde však nemáte na přednostní přijetí nárok.

Pokud bude Vaše dítě přestupovat ze školy ze zahraničí, kontaktujte základní školu v České republice co nejdříve, nejlépe ještě před přestěhováním do České republiky.

Kdy jsou zápisy do základní školy?

Zápisy do prvních ročníků základních škol probíhají od 1. do 30. dubna. Každá škola si přesné datum určuje sama.

Na přesné datum se předem zeptejte na základní škole, na městském nebo obecním úřadě, nebo se podívejte na webové stránky základní školy.

Škola dítě nepřijala. Co mám dělat?

Vždy čtěte po řediteli/ce písemné rozhodnutí, že dítě nepřijímá a proč. Nenechte se ústně odbýt. Pokud nesouhlasíte s rozhodnutím o nepřijetí dítěte, můžete se odvolat. Lhůta pro odvolání je 15 dnů. Rozhodnutí čtěte v případech, kdy do školy hlásíte prvňáčka, a také v případech, kdy Vaše dítě přestupuje ze školy v zahraničí na školu v České republice.

Jaké doklady o školní docházce mého dítěte si mám vzít ze zahraničí?

Pokud je to možné, přivezte všechna vysvědčení či obdobné dokumenty a také požádejte školu v zahraničí o dokument o obsahu a rozsahu vzdělání absolvovaného Vaším dítětem.

Ve Velké Británii se jedná o „certificate“ a „a document setting out the content and scope of the education“.

Moje dítě má problémy s češtinou.

Pokud má Vaše dítě problémy s češtinou, mělo by být považováno za žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. Takoví žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření. Informujte o tom základní školu (ředitelku nebo ředitele školy). Požádejte o to, aby dítěti byla věnována podpora a pomoc tak, aby se naučilo česky. Některá podpůrná opatření může škola uplatňovat sama, k jiným je třeba doporučení školského poradenského zařízení (pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně-pedagogického centra). Ve škole by Vám měli poradit, jak doporučení získat.

Střední vzdělávání

Moje dítě se chce hlásit na střední školu v České republice, ale do základní školy chodilo v zahraničí.

Ke vzdělávání na střední škole lze přijmout uchazeče, který splnil povinnou školní docházku nebo úspěšně ukončil základní vzdělávání před splněním povinné školní docházky. K přihlášce na střední školu je proto třeba přiložit doklady osvědčující splnění některé z těchto podmínek.

Splnění povinné školní docházky se dokládá předložením dvou posledních vysvědčení dokládajících docházku do školy po dobu devíti roků, a to jak v originálním znění, tak v úředně ověřeném překladu do českého jazyka, pokud škola nesdělí, že takový překlad nevyžaduje.

Úspěšné ukončení základního vzdělávání se dokládá osvědčením o uznání rovnocennosti zahraničního vysvědčení nebo rozhodnutím o uznání platnosti zahraničního vysvědčení.

Zda postačí osvědčení o uznání rovnocennosti, nebo je třeba rozhodnutí o uznání platnosti, závisí na tom, zda se na získané vzdělání vztahuje některá z dohod uzavřených mezi Českou republikou a jinými státy. Osvědčení a rozhodnutí vydávají krajské úřady.

K žádosti o uznání rovnocennosti zahraničního vysvědčení je třeba doložit zahraniční vysvědčení (originál nebo ověřenou kopii) a dále také rámcový obsah získaného vzdělání, pokud ze zahraničního vysvědčení není patrný obsah a rozsah vyučovaných předmětů.

K žádosti o uznání platnosti zahraničního vysvědčení je třeba (mimo jiné) doložit zahraniční vysvědčení (originál nebo ověřenou kopii), doklad o obsahu a rozsahu vzdělávání absolvovaného v zahraničí a doklad o skutečnosti, že daná škola je uznána státem, podle jehož právního řádu bylo zahraniční vysvědčení vydáno, za součást jeho vzdělávací soustavy, pokud ze zahraničního vysvědčení tato skutečnost nevyplývá. K těmto dokumentům je třeba zpravidla zajistit také ověření pravosti a úředně ověřené překlady.

Více informací k žádostem o uznání rovnocennosti či platnosti naleznete zde

<http://sdv.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/nostifikace-uznani-zahranicniho-zakladniho-stredniho-a>.

Více informací o vzdělávání žáků v zahraničí včetně plnění povinné školní docházky v zahraničí naleznete zde <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vzdelavani-zaku-v-zahranici>.

S Velkou Británií nemá Česká republika uzavřenou dohodu, kterou by byla vázána uznat vysvědčení získané v Británii za rovnocenné. K doložení úspěšného ukončení základního vzdělávání bude tedy třeba podat žádost o uznání platnosti zahraničního vysvědčení.

Moje dítě se chce hlásit na střední školu v České republice, ale nikdy se ve škole neučilo češtinu. Bojím se, že neudělá z češtiny přijímací zkoušky.

Pokud má Vaše dítě problémy s češtinou, mělo by být považováno za žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. Ředitel střední školy, na kterou se chce Vaše dítě hlásit, může v takovém případě rozhodnout o uzpůsobení podmínek pro konání jednotné zkoušky (např. navýšení časového limitu na zkoušku). Před podáním přihlášky na střední školu navštivte některé školské poradenské zařízení (pedagogicko-psychologickou poradnu). Toto zařízení vypracuje vyjádření, které následně přiložíte k přihlášce na střední školu. Na jeho základě ředitel rozhodne o uzpůsobení podmínek.

Pedagogicko-psychologickou poradnu můžete vyhledat například zde <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/pedagogicko-psychologicke-poradny>.

Pokud Vaše dítě získalo předchozí vzdělání v zahraniční škole, můžete ředitele střední školy také požádat o prominutí přijímací zkoušky z češtiny podle § 20 odst. 4 školského zákona.

Více podrobností naleznete v dokumentu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy *Informace k přijímací zkoušce z českého jazyka a literatury osob pobývajících dlouhodobě v zahraničí při přijímání ke střednímu vzdělávání*, který je dostupný zde <http://www.msmt.cz/file/49141/>.

Další situace, se kterými se můžete setkat, a možnosti jejich řešení naleznete na stránkách veřejného ochránce práv zde https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Le-taky/Skolstvi.pdf.

V případě, že narazíte na další problémy při zajištění vzdělávání svého dítěte, můžete se obrátit také na obec, ve které má Vaše dítě trvalý pobyt. Obec je povinna zajistit podmínky pro předškolní a základní vzdělávání dětí. Měla by vám tedy umět pomoci či poradit.

Bydlení

Po návratu do ČR nemám kde bydlet. Jak získám nájemní byt?

Nalézt vhodný byt pro Vás a Vaši rodinu můžete například prostřednictvím inzerátů (u realitních kanceláří musíte počítat se zaplacením provize).

Zkuste kontaktovat také své příbuzné a známé, mohou vědět o dostupném bydlení.

Na zaplacení nájmu nemám dostatek prostředků.

Jestliže je výše nájemného nad Vaše možnosti, můžete požádat o některou z tzv. dávek na bydlení. Více v kapitole Sociální zabezpečení/dávky na bydlení.

Před uzavřením nájemní smlouvy, smlouvy o ubytování či obdobné smlouvy si zjistěte, zda je možné na daném místě pobírat dávky na bydlení. V některých nemovitostech či oblastech jsou totiž výplaty těchto dávek omezeny. Informace Vám poskytne sociální odbor obce.

Příjem mi vystačí na hrazení nájmu, nemám ale prostředky na kauci (jistotu).

Obraťte se na úřad práce. Pokud dospěje k závěru, že se jedná o odůvodněný případ a nájem bytu nelze získat bez nutnosti složení jistoty (dříve kauce), může poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje – jistoty.

Nedaří se mi najít bydlení. Na koho se mohu obrátit?

Můžete se obrátit na obec s rozšířenou působností. Každý má nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství i možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení. Zaměstnanci sociálních odborů mají obvykle pro tyto případy zpracován seznam ubytovacích zařízení v okolí, sloužících k dlouhodobému i krátkodobému ubytování (např. ubytovny, azylové domy), mohou pomoci s nalezením dočasného a finančně dostupného ubytování.

Poradenství a sociální práci zaměřenou na pomoc lidem ohroženým ztrátou bydlení poskytují rovněž některé neziskové organizace. O kontakty požádejte na obecním úřadě obce s rozšířenou působností, popř. je můžete vyhledat na internetu (viz <http://iregistr.mpsv.cz>).

Některé obce také pronajímají vlastní byty. Můžete se proto obrátit na bytový odbor obce, který má informace o tom, zda má obec nějaké byty k dispozici a jaké jsou podmínky pro žadatele o nájem obecního bytu. Některé obce zveřejňují informace o podmínkách obecního bydlení také na svých webových stránkách.

Musí mi obec byt přidělit (pronajmout)?

Obce pečují o vytváření podmínek pro uspokojování potřeb svých občanů, tedy i potřeby bydlení, obec však není povinna byt pronajmout. Po podání žádosti o zařazení do pořadníku

žadatelů o pronájem obecního bytu je však povinností obce žádost projednat a posoudit ji na základě nediskriminačních kritérií.

Bojím se, že mi odeberou děti, protože nemám kde bydlet.

V těchto případech neprodleně kontaktujte orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) a požádejte o doporučení pro bytový odbor k přednostnímu pronájmu obecního bytu rodině s dětmi z důvodu hrozby nepřipustného odnětí dětí z rodiny z bytových důvodů. Obec by tuto situaci měla při projednávání žádosti o pronájem bytu zohlednit. V krajním případě může orgán sociálně-právní ochrany dětí pomoci při zajištění ubytování, např. v azylovém domě pro matky s dětmi.

Vozidla a řidičská oprávnění

Řidičský průkaz jsem získal v zahraničí. Platí v České republice?

Řidičská oprávnění vydaná jiným členským státem EU platí také v ČR.

Řidičský průkaz vydaný státem, který není členem EU, platí na území ČR v případě, že splňuje podmínky podle mezinárodních úmluv o silničním provozu.

Řidičský průkaz vydaný jiným státem je také možné vyměnit za český řidičský průkaz.

Více informací k výměně řidičského průkazu vydaného jiným členským státem EU naleznete zde <https://www.mdcr.cz/Zivotni-situace/Ridicske-prukazy/Vymena-ridicskeho-prukazu-clenskeho-statu-EU-za-ce>.

Více informací k výměně řidičského průkazu vydaného státem, který není členem EU, naleznete zde [https://www.mdcr.cz/Zivotni-situace/Ridicske-prukazy/Vymena-ridicskeho-prukazu-vydaneho-cizim-statem-\(n?returl=/Zivotni-situace/Ridicske-prukazy](https://www.mdcr.cz/Zivotni-situace/Ridicske-prukazy/Vymena-ridicskeho-prukazu-vydaneho-cizim-statem-(n?returl=/Zivotni-situace/Ridicske-prukazy).

Vlastním vozidlo registrované v UK. Jak jej mám v ČR registrovat?

Podrobný postup k registraci vozidla dovozného do ČR naleznete na stránkách Ministerstva dopravy zde <https://www.mdcr.cz/Dokumenty/Silnicni-doprava/Registrace-vozidel/Jak-registrovat>.

Podmínky se liší u vozidel dovezených z členských zemí Evropské unie a ze zemí mimo Evropskou unii.

Diskriminace

Diskriminace je v České republice protiprávní. Jedná se o rozdílné zacházení s lidmi na základě zakázaných důvodů, které se odehrává ve vymezených oblastech právních vztahů. Pro takové rozdílné zacházení není žádný rozumný a oprávněný důvod. Může se jednat o situace, kdy realitní makléř odmítne zájemce o nabízený byt, protože je Rom, nebo kdy základní škola odmítne přijmout do školy dítě se zdravotním postižením.

Více informací naleznete zde https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Rovne-zachazeni.pdf.

V případě, že se setkáte s diskriminačním jednáním, obraťte se na ombudsmana, poradí Vám, jak můžete dále postupovat.

Více informace naleznete zde www.ochrance.cz.

Další užitečné informace

Moji rodinní příslušníci nejsou občany ČR. Jaká mají práva a povinnosti?

Potřebné informace pro cizince na území ČR naleznete na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR zde <https://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-informace-pro-cizince.aspx>.

Seznam organizací zabývajících se cizineckou problematikou naleznete zde https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Organizace-uprchlicka-cizinecka-problematika.pdf.

Co musím udělat, aby moje zahraniční úřední dokumenty (rodný list, oddací list, vysokoškolský diplom atd.) uznali v ČR?

Některé cizozemské listiny musí být opatřeny tzv. vyšším ověřením - legalizační doložkou zastupitelského úřadu ČR v zahraničí, kterou se potvrzuje, že daná listina byla vystavena či ověřena oprávněným subjektem. V jiných případech může být vyšší ověření nahrazeno zvláštní doložkou, která se nazývá apostila. Znamená to, že listina nemusí být ověřena zastupitelským úřadem ČR v zahraničí, ale konečné ověření provádí v zemi, ve které byla listina vystavena, tzv. apostilní orgán. Informaci o tom, zda je třeba provedení vyššího ověření nebo zajištění apostily, je možné obdržet telefonickým dotazem na zastupitelském úřadu ČR v zahraničí.

Pokud Vaše dokumenty vyžadují vyšší ověření nebo apostilu, zajistěte si je ještě před svým návratem do ČR.

Více informací naleznete zde <https://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/jak-resit-situace-v-zahranici/superlegalizace-vyssi-overeni-uznavani.html>.

Nejsem si jistý, zda proti mně není v ČR vedena nějaká exekuce, jak to zjistím?

Můžete si požádat o výpis z evidence exekucí. Na něm by měly být uvedeny exekuce vedené proti Vám včetně jmen exekutorů, kteří exekuci vedou a které můžete kontaktovat kvůli dohodě o úhradě dluhu.

Výpis z evidence exekucí Vám vyhotoví na vybraných poštách. Více informací k získání výpisu včetně seznamu vybraných pošt a ceně za výpis naleznete zde <https://www.ceskaposta.cz/sluzby/egovernment/overeny-vypis-z-centralni-evidence-exekuci>.

Potřebuji právní pomoc.

Řešíte právní problém, se kterým si nevíte rady? Potřebujete právní pomoc v řízení u soudu? Zjistili jste, že je proti Vám vedena exekuce, a nevíte, jak postupovat? Potřebné informace, jak získat právní pomoc, naleznete zde https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Pravni-pomoc.pdf.

Musím v místě bydliště platit nějaký poplatek za odvoz odpadu?

Ano, musíte. Závisí na konkrétní obci, jaké podmínky pro poplatek za odpad na svém území stanoví. V některých případech musíte platit poplatek tam, kde máte nahlášen trvalý pobyt, a jindy tam, kde reálně bydlíte. Jakmile si najdete v ČR bydlení, zkontrolujte si proto podmínky platné pro Vaši obec a poplatek řádně a včas zaplaťte.

Pozor! Pokud jste při odjezdu z ČR neohlásili změnu trvalého pobytu, je možné, že Vám vznikl dluh za nezaplacené úhrady za komunální odpad. Informujte se na obci, kde jste měli naposledy trvalý pobyt evidován, ať se vyhnete dalším nákladům spojeným s vymáháním dluhu.

Tísňová telefonní čísla v ČR:

- 112** Jednotné evropské číslo tísňového volání
- 150** Hasičský záchranný sbor ČR
- 155** Zdravotnická záchranná služba
- 158** Policie ČR
- 156** Obecní (městská) policie

Kancelář veřejného ochránce práv, únor 2019

Údolní 39, 602 00 Brno, www.ochrance.cz, informační linka každý pracovní den od 8:00 do 16:00 na tel. (+420) 542 542 888